

جامعة المصطفىؑ المالئمة

مجتمع آموزش عالی فقه

مدرسه عالی فقه تخصصی

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته فقه مقارن

عنوان:

ازدواج موقت و نکاح مسیار در فقه فریقین

استاد راهنما:

حجة الاسلام و المسلمین مجتبی فروزانفر (زیده عزه)

استاد مشاور:

حجة الاسلام و المسلمین خالد غفوری (زیده عزه)

طلبه:

محمد تاشکاینتان

مرداد ماه : ۱۳۸۹

مسئولیت نقل مطالب در این پایان نامه ب عهده نویسنده می باشد .

هرگونه استفاده از این پایان نامه با ذکر منبع بلا اشکال است و نشر آن در داخل کشور، منوط به

اخذ مجوز از جامعه المصطفی العالمیه است .

تقدیم :

تقدیم به ساحت مقدس پیامبر گرامی اسلام و اهل بیت گرامی اش علیهم السلام ؛ و تقدیم به ساحت مقدس امام عصر و الزمان (عج) یگانه منجی بشر و دادگستر جهان و پناهگاه مستضعفان که دل‌های مومنان برای ظهور آن گل سرسبد جهان پرپر می زند و چشمان ما در انتظار رویت آن یگانه ذخیره خداوند متعال در زمین است .
 وبه پیشگاه بزرگ مرد عصر حاضر و فانی فی الله و فی رسول الله و فی حجج الله و موسس کبیر انقلاب پرشکوه ایران اسلامی و سالک الی الله ؛ روح الله الخمینی (قدس الله روحه)

تشکر و قدردانی :

اینجانب پس از حمد و سپاس الهی و با سلام و صلوات بر پیامبر نور و رحمت محمد مصطفی و اهل بیت مطهرش علیهم السلام؛ وظیفه خود می دانم؛ از تمامی کسانی که در تربیت و پرورش علمی بنده وامثال بنده زحمت کشیده و می کشند و همچنین از کسانی که در تدوین این پایان نامه اینجانب را یاری نمودند تشکر و قدر دانی نمایم؛ از جمله از استاد فاضل و راهنمای محترم جناب حجة الاسلام و المسلمین محبتی فروزانفر (زیده هزه) و از استاد مشاور محترم جناب حجة الاسلام و المسلمین خالد خافوری (زیده هزه) و از مدیریت محترم جامعه المصطفی و مدیریت محترم مجتمع آموزش عالی فقه؛ مسئولان محترم مدرسه فقه تخصصی؛ واحد پایان نامه و تمامی کسانی که در ایجاد بستر تحقیق و پژوهش سهیم اند؛ کمال تقدیر و تشکر خالصانه خود را ابراز می دارم. و از کلیه کسانی که در به ثمر رسیدن این پژوهش به هر نحو نقش داشته اند؛ صمیمانه تشکر و قدردانی نموده و در پایان از خانواده محترمه ام که با تحمل زحمات و سختی‌ها همیشه پشتیبان اینجانب بوده و هستند؛ تشکر و قدردانی می نمایم.

چکیده :

اصل حلیت نکاح متعه بین فرق اسلامی اتفافی است. و آنچه که مورد اختلاف است. این است که نکاح متعه تحریم و نسخ شده است یا نه؟ مدعیان تحریم و نسخ نکاح متعه از قرآن و سنت و اجماع و عقل دلائلی آورده اند. و لی این دلائل در حدی نیستند که بتوانند بقای حلیت متعه را مخدوش کنند.

ما در بخش اول فصل دوم این تحقیق، مفصل در باره اصل ثبوت ازدواج موقت بحث کردیم. و در این چکیده بطور اجمالی ادله اصل ثبوت و عدم تحریم متعه را مرور می کنیم: اصل نکاح متعه با ظاهر آیه شریفه «فما استمتعتم به منهن فاتوهن أجزوهن» (النساء: ۲۴) ثابت است، و قرائتهای صریحی که در مورد نکاح متعه از این آیه، از بزرگان و فقهای صحابه نقل شده، و احادیث نبوی که در حد تواتر در مورد حلیت آن نقل شده و اجماع امت بر حلیت آن، اصل حلیت متعه را به طور یقینی اثبات می کند. ولی مذاهب اسلام در نسخ و تحریم نکاح متعه اختلاف کرده اند. اصل بقای حلیت متعه و استحباب آن و عدم دلیل واضح و متواتر بر نسخ آن و بر خلاف اصل بقای حلیت بودن نسخ، و در کنار این، عدم اجماع و عدم علم ما به متواتر بودن نسخ نکاح متعه و عدم جواز نسخ قرآن با خبر واحد که بین فریقین ثابت است. تمام اینها دلیل بر عدم نسخ نکاح متعه می باشد، چون ادله نسخ و تحریم ظنی و مشکوک می باشد و دلیل ظنی و مشکوک نمی تواند، علم و یقین سابق را از بین ببرد.

و تأیید می کند کلام ما را؛ عدم ورود خبر منقول صریح و پافشاری بزرگان و فقهای صحابه بر بقای حلیت متعه، مثل ابن عباس و ابی بن کعب و جابر بن عبد الله و امیرالمومنین علی (ع) و ابو سعید خدری و زید بن ثابت و اسماء بنت ابی بکر و عمران بن حصین و ده ها صحابه دیگر... رضی الله عنهم، و نقل بقای حلیت آن در عصر نبوت و ابی بکر و تا اواخر خلافت عمر بن خطاب، و نسبت دادن عمر تحریم متعه را به خودش و اسناد انجام متعه از طرف جابر بن عبد الله رضی الله عنه تا اواخر خلافت عمر به تمام اصحاب و بقای بسیاری از تابعین از جمله عطاء و طووس و سعید بن جبیر و مجاهد و ابن جریج... و فقهای عامه امثال حکم و سدی و ابن بطلال... و نقل هر دو قول تحلیل و تحریم از امام مالک و امام حنبل و اجماع اهل بیت علیهم السلام و فقهای مذهب امام جعفر صادق (ع) بر حلیت متعه

و متناقض بودن روایات تحریم و تکرار تحریم و تحلیل متعه در خیبر، و سال فتح مکه، و سال اوطاس، و حجت القضاء، و حجة الوداع، و در تبوک، و در حنین،. تفصیل این مبحث در فصل سوم بخش اول بطور مفصل مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.

و اما ازدواج مسیار؛ ازدواجی است که غیر از شیعه، بین سائر مذاهب اسلام در این چند ده آخر شایع و منتشر شده است. ازدواج مسیار همان احکام و شرائط نکاح دائم را دارد با دو تفاوت، یکی با اسم مخصوصی که دارد (مسیار) غایت و حقیقت و حکمت جعل این نکاح را نشان می دهد. و آن، این که افرادی که امکان ازدواج دائمی را ندارند، و یا

افرادی که از ترس زن اول و بهم رختن نظام خانواده اش به صورت پنهانی به چنین ازداجی تن می دهند ، ویا افرادی که تحمل مشقت ازدواج دائمی را ندارند و فقط به دنبال لذات شهوتی جنسی هستند و ، ویا زنان بیوه ویا پیرختران ویا زنانی که ثروتمند هستند که شوهر ندارند.. و سائر برای دست رسی آسان به تمایلات جنسی و شهوتی مشروع دست به چنین ازدواجی می زنند. چون در چنین ازدواجی احکام و شرائط سنگین مادی وجود ندارد .

تفاوت دوم این که ادواج مسیاری ازدواجی است که به صورت دائم منعقد می شود و تمام احکام نکاح دائم را دارد ولی با این تفاوت : زن داوطلبانه از حق نفقه و مسکن و همخوابگی و امثال آن تنازل می کند، و شوهر مختار است، هر وقت بخواهد نزد زن بیاید . و زن نیز، در امور خویش آزاد است. چون حق نفقه ندارد . از این حیث که این نکاح اسباب آسان زناشویی را فراهم کرده است، مسیاری نامیده شده است . و اگر مسیاری را بر وزن مفعال (مفتاح) بگیریم ، می شود اسم آلت ، یعنی آلت و وسیله ای که کار ازدواج را آسان کرده است . جمهور علماء اهل سنت و تمام علماء شیعه آن را مشروع می دانند . و دلیلش این است که زن این حق را دارد که ، داوطلبانه و بدون اکراه به شکل شرط فعل نه شرط نتیجه از بعضی حقوقش تنازل کند. در این صورت نکاح مسیاری نکاح جائز است . ودر غیر این صورت اشکال دارد .

کلید واژه ها :

ازدواج ، نکاح ، مسیاری ، متعه ، مبیعت .، نکاح مسیاری ، نکاح متعه

مقدمه

بیان مسأله :

مسأله ازدواج و تشکیل خانواده و علاقه زن و مرد به یک دیگر یک غرضیه فطری قوی است که خداوند متعال در درون انسان نهاده است ، و همچنین بقای نسل انسان نیز به ازدواج و تشکیل خانواده و به استمرار این علاقه بستگی دارد . خداوند متعال برای تامین نسل سالم و مشروع مقرراتی جعل کرده است . و ارتباط زن و مرد را محدود به چند راه کرده است . ۱- ازدواج دائم ، ۲- ملک یمین ، ۳- ازدواج موقت . ازدواج دائم برای کسانی که امکانات مادی در اختیار دارند بهترین راه است، برای تشکیل خانواده و تولید نسل سالم و ایجاد مهر و محبت در خانواده . و ازدواج ملک یمین (برده) با از بین رفتن مفهوم برده داری از بین رفته است . اما ازدواج موقت اهمیت و ضرورتش برای کسانی که امکانات مادی در اختیار ندارند راهی است برای مصون ماندن از فساد و فحشاء و دوری از گناه ، در مواقع ضرورت و اضطرار این نکاح به داد افراد مضطر می رسد .

این ازدواج در صدر اسلام بوده و در اصل مشروعیت آن ، مذاهب اسلام هیچ اختلافی ندارند. اما در باره نسخ و تحریمش؛ گروه کثیری از مسلمانان قائل به تحریم این نوع نکاح شده اند و این تحقیق در صدد حقیقت این ادعا و پاسخ آن است . و همچنین در صدد بررسی حقیقت نکاح مسیاری است که، در این اواخر در بین برادران اهل سنت در کشورهای خلیج فارس و سائر کشورهای سنی نشین رایج شده است و همچنین

این تحقیق در صدد مقارنه بین این دو ازدواج بر آمده، و مشروعیت و احکام این دو نکاح را تطبیق می کند. امید است که این تحقیق بتواند برای کمتر کردن اختلافات بین دو طائفه بزرگ اسلامی شیعه و اهل سنت وسیله ای باشد و همچنین بتواند برای حل یکی بهرانه‌های اجتماعی که با روابط جنسی نامشروع به وجود آمده، و اصل و نسل انسان را تهدید می کند، کمکی بکند و بتواند ازدواج سالم و مشروع که در صدر اسلام برای حل مشکلات جنسی انسانها در مواقع ضرورت و اضطرار تشریح شده بوده را، تبیین کند و یک سنت فراموش شده را احیاء کند و این تحقیق از آن حیث اهمیت و ضرورت فراوانی دارد.

اهمیت تحقیق :

این تحقیق از آن جهت اهمیت دارد که نکاح متعه و موقت که یکی از موضوعات اختلافی بین مسلمانان است. و برای حل این مشکل انجام چنین تحقیقاتی ضروری است. و این که موافقان و مخالفان این مساله از روی چه معیارهایی با هم مخالفت می کنند و اگر هم با هم مخالف هستند از روی علم و آگاهی با هم مخالفت کنند، و تعصبات کورکورانه را کنار بگذارند و روی عقل و نقل حقیقت این مساله را بررسی کنند تا این که حقیقت این مساله پی ببرند و اختلافاتی که از روی جهالت و تعصبات کورکورانه به وجود آمده برطرف کنند. و یکی از موانع عدم اتحاد و وحدت خودشان را بردارند و دست دشمنان بدخواه. و مانع اتحاد و وحدت مسلمانان را قطع کنند. این تحقیق در راستای تحقق این اهداف ضرورت دارد. به یاد آن روزی که صاحب ما، سرور ما و گل سرسبد جهان، بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف ظهور کند و تمام این اختلافات را از بین ببرد.

فرضیه تحقیق :

نکاح متعه در صدر اسلام مشروع بوده و رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم بر حلیت آن تاکید داشته است، و در مواقع ضروری به انجام آن امر می کرده است، اصحاب نیز نکاح متعه را حلال می دانستند و جابر بن عبد الله حلیت و انجام آن را تا اواخر خلافت عمر بن خطاب به تمام اصحاب نسبت داده است. ما شواهد معتبر داریم که نکاح متعه نسخ نشده است، دلائلی که برای اثبات نسخ بیان شده است، از اعتبار کافی برخوردار نیست. اما نکاح بسیار همان نکاح دائم است، با این تفاوت که زن از بعضی حقوق مثل مسکن و نفقه و مبیعت تنازل می کند. و این تنازل در صورتی که از روی اکراه نباشد، و زن داوطلبانه و از روی علم و آگاهی از بعضی حقوق تنازل کند، خللی به عقد نکاح وارد نمی کند. و عقد صحیح است.

سوالات پژوهش :

آن چه که در این پژوهش در مد نظر بنده بوده؛ بیشتر ادله ثبوت نکاح متعه و مسیاری بوده به خاطر این که به سوالات زیر توجه بیشتری شده است.

سوال اصلی تحقیق :

ادله ازدواج موقت و نکاح مسیاری در فقه فریقین چیست ؟

سوالات فرعی :

- ۱- اصل تشریح نکاح متعه در قران و سنت و در اقوال اصحاب و تابعین و مفسرین و فقهای مذاهب اسلام چگونه است ؟
- ۲- تعریف لغوی و اصطلاحی نکاح متعه و مسیاری و حکمت و فلسفه آن دو نکاح چیست ؟
- ۳- فرضیه نسخ نکاح متعه در قران و سنت چیست و جواب آن .
- ۴- فتاوی علمای عامه و خاصه در باره نکاح مسیاری و ادله آنها ؟
- ۵- احکام و شروط نکاح متعه و مسیاری چیست ؟
- ۶- اشتراکات و افتراقات نکاح دائم و موقت و مسیاری چیست ؟

اهداف تحقیق :

أ-اهداف علمی:

- ۱ - در این تحقیق با مشروعیت نکاح متعه آشنا می شویم .
- ۲ - ادله مشروعیت ، و حلیت نکاح متعه برای کسانی که به دنبال حقیقت و پژوهش در این زمینه هستند، آشکار می شود.
- ۳- ادله مشروعیت و احکام نکاح مسیاری مورد بحث قرار گرفته است ، و برای کسانی که به دنبال تحقیق و بررسی در این مورد هستند ، کمک خواهد کرد .
- ۴ - با احکام نکاح متعه و مسیاری در فقه فریقین به طور اجمالی آشنا می شویم
- ۵- با مقارنه ای که بین احکام نکاح متعه و دائم و مسیاری انجام شده حقیقت مشروعیت نکاح متعه و مسیاری برای مخاطبان بهتر معلوم می شود .
- ۶- در نتیجه مشروعیت و احلیت نکاح متعه و مسیاری تا روز قیامت برای مخاطبان اثبات می شود.

ب-اهداف عملی و کاربردی:

- ۱ - مؤسسات فقهی ، مدارس، و مراکز علمی طلاب و دانشجویان محترم می توانند از یافته های آن استفاده کنند.

۲ - یافته‌های این تحقیق زمینه پیشرفت را در این موضوع فراهم می‌کند.

پیشینه تحقیق :

پیشینه نکاح موقت در فقه قریقین :

نکاح متعه پیشینه ای مساوی ، حتی طولانتر از دین مبین اسلام دارد . و اصل مشروعیت نکاح متعه در اسلام، بین مذاهب اسلامی اجماعی می باشد . اما این که ، این مشروعیت، تحریم یا نسخ شده است یا نه اختلافی می باشد و در باره حلیت و تحریم آن، کتاب و مقالات و تحقیقات و مناظرات بسیار انجام شده است .

پیشینه نکاح مسیاری در فقه قریقین :

اما نکاح مسیاری پیشینه ای چندان طولانی از حیث مسمی ندارد و این مسمی (مسیار) چندده پیش در کشورهای خلیج فارس بالخصوص در عربستان پیدا شده است . اما از حیث محتوا نکاح مسیاری همان نکاح دائمی است ، با این فرق که زن در این نکاح با میل خودش از بعضی حقوقش مثل نفقه و مسکن و میت و قسم (همخواهی) ... تنازل می کند . این نکاح بین جوامع اهل سنت متداول و شایع شده است و در مذهب اهل بیت علیهم السلام جایگاهی ندارد . ولی فقهای مکتب اهل بیت علیهم السلام نیز قائل به حلیت آن هستند .

روش تحقیق و گردآوری اطلاعات :

روش این تحقیق توصیفی تحلیلی است. در این تحقیق با گردآوری اطلاعات مربوط به نکاح موقت و مسیاری در فقه قریقین با تجزیه و تحلیل آن از منظر قرآن و سنت پرداخته شده و مشخص می‌کنیم که نکاح موقت و مسیاری در فقه قریقین چه حکم و جایگاهی دارد ؟ و راهکار های قرآن و سنت در این زمینه چیست ؟ و چگونه از منظر قرآن و سنت و فقه مذاهب اسلامی جایگاه حقیقی نکاح موقت و مسیاری تبیین کنیم ؟ و در نتیجه ثابت می‌کنیم که نکاح متعه و مسیاری هیچ مغایرتی با شریعت مقدس اسلام ندارند و در بعضی موارد ؛ مثل مواقع اضطراری ، راه گشا برای حل مشکلات جنسی جوامع اسلامی می باشد .

فهرست مختصر:

عنوان	صفحه
I..... تقدیم :	
II..... تشکر و قدردانی :	
III..... چکیده :	
IV..... کلید واژه ها :	
IV..... مقدمه	
IV..... بیان مساله :	
V..... اهمیت تحقیق :	
V..... فرضیه تحقیق :	
V..... سوالات پژوهش :	
VI..... سوال اصلی تحقیق :	
VI..... سوالات فرعی :	
VI..... اهداف تحقیق :	
VI..... آ-اهداف علمی:	
VI..... ب-اهداف عملی و کاربردی:	
VII..... پیشینه تحقیق :	
VII..... پیشینه نکاح موقت در فقه قریقین :	
VII..... پیشینه نکاح مسیار در فقه قریقین :	
VII..... روش تحقیق و گردآوری اطلاعات :	
I..... فهرست مختصر:	
۹..... بخش اول: نکاح موقت	
۱۰..... فصل اول: کلیات	
۱۱..... ۱-۱-تعریف لغوی متعه :	
۱۲..... ۱-۱-۱-الحاصل :	

۱۲-۱-۲- تعریف اصطلاحی متعه : ۱۲

۱۴-۱-۳- تاریخچه نکاح متعه : ۱۴

۱۶-۱-۴- حکمت و فلسفه نکاح متعه : ۱۶

۱۹-۲- تعریف لغوی نکاح مسیاری : ۱۹

۲۲-۲-۱- تعریف اصطلاحی ازدواج مسیاری : ۲۲

۲۶-۲-۳- اسباب ظهور نکاح مسیاری : ۲۶

۲۸ فصل دوم : اصل تشریح ۲۸

۳۰-۱- قرآن : ۳۰

۳۰-۱-۱- آیه ان تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُمْ : ۳۰

۳۲-۱-۲- آیه : فَمَا اسْتَمْتَعْتُمْ : ۳۲

۳۶-۲- سنت : ۳۶

۳۶-۲-۱- احادیث نبوی : ۳۶

۴۰-۲-۲- ائمه اهل بیت علیهم السلام : ۴۰

۴۱-۲-۲-۱- امیر المومنین علی بن ابی طالب علیه السلام : ۴۱

۴۱-۲-۲-۲- محمد باقر علیه السلام : ۴۱

۴۲-۲-۲-۳- امام جعفر صادق علیه السلام : ۴۲

۴۳-۲-۲-۴- امام رضا علیه السلام : ۴۳

۴۳-۲-۲- مؤیدات سنت : ۴۳

۴۳-۳-۱- سیره اصحاب : ۴۳

۴۴-۳-۱-۱- عبدالله بن عباس بن عبد المطلب : ۴۴

۴۸-۳-۱-۲- عبدالله بن مسعود : ۴۸

۵۱-۳-۱-۳- اُبی بن کعب : ۵۱

۵۴-۳-۱-۴- جابر بن عبدالله انصاری و عمرو بن حرث : ۵۴

۵۸-۳-۱-۵- عمران بن حصین خزاعی : ۵۸

۵۹-۳-۱-۶- ابو سعید خدری : ۵۹

۶۸-۳-۱-۱۸- اسماء دختر ابوبکر : ۶۸

- ۱۹-۲-۳-۱- امّ عبداللّه بنت ابی خثیمه: ۶۹
- ۲۲-۲-۳-۱- عمر بن خطاب: ۷۰
- ۲۲-۱-۲-۳-۱- أولیات عمر: ۷۴
- ۲۴-۱-۱-۲- ربیعہ بن السبرہ الجهمی: ۷۴
- ۲۶-۲-۳-۱- ام اراکه: ۷۷
- ۲-۳-۲- سیره تابعین:** ۷۸
- ۲۱-۲-۳-۲- عطاء: ۷۸
- ۲-۲-۳-۲- مجاهد: ۷۹
- ۲-۳-۲-۳- ابن جریج: ۸۰
- ۲-۳-۲-۴- ابن جریر: ۸۰
- ۲-۳-۲-۵- حسن بصری: ۸۱
- ۲-۳-۲-۶- ابن طاووس: ۸۱
- ۲-۳-۲-۷- سعید بن جبیر: ۸۲
- ۲-۳-۲-۷-۱- نکاح متعه از شرب آب حلالتر است: ۸۳
- ۲-۳-۳- اقوال فقهاء:** ۸۴
- ۲-۳-۳-۱- ابن عبد الحکم: ۸۴
- ۲-۳-۳-۲- سدی: ۸۵
- ۲-۳-۳-۴- فقهای مکه و یمن: ۸۶
- ۲-۳-۴- مفسرین اهل سنت:** ۸۷
- ۲-۳-۴-۱- تفسیر قرطبی (الجامع لأحكام القرآن): ۸۷
- ۲-۳-۴-۲- مفاتیح الغیب (تفسیر فخر رازی): ۸۸
- ۲-۳-۴-۳- القرآن العظیم (تفسیر ابن کثیر): ۸۹
- ۲-۳-۴-۴- در المنثور فی تفسیر المأثور: ۸۹
- ۲-۳-۴-۵- طبری (جامع البیان فی تأویل القرآن): ۹۰
- ۲-۳-۴-۶- کشاف (زمخری): ۹۱
- ۲-۳-۵- مفسرین مکتب اهل بیت (شیعه) علیهم السلام:** ۹۲
- ۲-۳-۵-۱- تفسیر مجمع البیان - الشیخ الطبرسی: ۹۲
- ۲-۳-۶- اقوال فقهاء مذاهب اهل سنت:** ۹۴

۱-۶-۳-۲- فقهای حنفی : ۹۴.....

۱-۱-۲-۳-۶-۲- سرخسی : ۹۴.....

۲-۲-۳-۶-۱- ابن أحمد الکاسانی (المتوفی : ۵۱۷هـ) : ۹۴.....

۳-۱-۳-۶-۲- ابن الهمام: ۹۵.....

۴-۱-۳-۶-۲- بشیخی زاده : ۹۵.....

۵-۱-۳-۶-۲- الشیخ نظام وجماعه از علماء الهند : ۹۶.....

۶-۱-۳-۶-۲- فخر الدین الزیلعی الحنفی : ۹۶.....

۲-۶-۳-۲- فقهای شافعی : ۹۷.....

۱-۲-۳-۶-۲- محمد بن إدريس الشافعی : ۹۷.....

۲-۲-۳-۶-۲- زکریا بن محمد بن زکریا الأنصاری : ۹۸.....

۳-۲-۳-۶-۲- ماوردی : ۹۹.....

۴-۲-۳-۶-۲- ابن حجر الهیثمی : ۹۹.....

۵-۲-۳-۶-۲- إبراهيم الشیرازی أبو إسحاق : ۱۰۱.....

۶-۲-۳-۶-۲- غزالی أبو حامد : ۱۰۱.....

۳-۶-۳-۲- فقهای مالکی : ۱۰۱.....

۱-۳-۶-۲- مالک بن أنس: ۱۰۱.....

۲-۳-۶-۲- ابن رشد : ۱۰۲.....

۳-۳-۶-۲- شهاب الدین أحمد بن إدريس القرافی : ۱۰۲.....

۴-۳-۶-۲- ابن عبد البر بن عاصم النمری القرطبی : ۱۰۳.....

۵-۳-۶-۲- محمد بن أحمد الدسوقی : ۱۰۳.....

۴-۶-۳-۲- فقهای حنبلی : ۱۰۴.....

۱-۴-۳-۶-۲- ابن سلیمان المرادوی الدمشقی الصالحی : ۱۰۴.....

۲-۴-۳-۶-۲- ابن قدامه المقدسی : ۱۰۴.....

۳-۴-۳-۶-۲- شمس الدین أبی عبد الله محمد بن عبد الله الزرکشی: ۱۰۵.....

۴-۴-۳-۶-۲- ابن إدريس البهوتی : ۱۰۷.....

۵-۶-۳-۲- مذهب ظاهریه : ۱۰۸.....

۱-۵-۳-۶-۲- ابن حزم الأندلسی القرطبی الظاهری : ۱۰۸.....

۷-۳-۲- محدثین و فقهای مکتب اهل بیت (شیعه) علیهم السلام : ۱۰۹.....

- ۱۰۹.....: ۲-۳-۷-۱ کلینی :
- ۱۱۲.....: ۲-۳-۷-۲ شیخ صدوق :
- ۱۱۵.....: ۲-۳-۷-۳ شیخ طوسی :
- ۱۱۵.....: ۲-۳-۷-۴ خواجویی :
- ۱۱۵.....: ۲-۳-۷-۵ نجفی، صاحب الجواهر:
- ۱۱۶.....: **۲- اجماع :**
- ۱۲۰.....: **۴- عقل :**
- ۱۲۷.....: **فصل سوم : ادعای نسخ و جواب آن :**
- ۱۲۹.....: **۱-نسخ با قرآن :**
- ۱۲۹.....: ۱-۱-نسخ متعه با عده و طلاق و میراث و تعدد زوجات :
- ۱۳۲.....: ۱-۱-۱-پاسخ :
- ۱۳۲.....: ۱-۱-۱-آیات عده و طلاق وارث و تعدد زوجات ناسخ آیه متعه نیست :
- ۱۳۳.....: ۱-۱-۱-نکاح موقت فاقد احکام نکاح :
- ۱۳۴.....: ۱-۱-۱-ازدواج موقت از نظر ماهیت با ازدواج دائمی تفاوتی ندارد :
- ۱۳۴.....: ۱-۱-۱-روایاتی از اهل سنت صریحا نسخ را منکر می شود :
- ۱۳۴.....: ۱-۱-۱-نسخ با نهی رسول خدا صلی الله علیه و آله وسلم در غزوه خیبر:
- ۱۳۵.....: ۱-۱-۱-ادعای نسخ حلیت متعه توسط رسول خدا و نسخ آن توسط عمر:
- ۱۳۵.....: ۲-۱-نسخ با آیه سوره مومنون :
- ۱۳۵.....: ۲-۱-جمهور اهل سنت برای تحریم متعه به چند وجه استدلال کرده اند :
- ۱۴۰.....: ۱-۲-۱-پاسخ :
- ۱۴۰.....: ۱-۲-۱-آیه سوره مومنون مکی است و آیه متعه مدنی :
- ۱۴۱.....: **۲- نسخ با سنت :**
- ۱۴۲.....: **۲-۱-در جنگ خیبر:**
- ۱۴۴.....: ۲-۱-۱-نقد و تحلیل :
- ۱۴۴.....: ۲-۱-۱-تحریم نکاح متعه در خیبر صحیح نیست :
- ۱۴۵.....: ۲-۱-۱-تحریم نکاح متعه در سیره وارد نشده است :
- ۱۴۵.....: ۲-۱-۱-نکاح متعه فقط سه روز مباح شده است :

- ۱-۲-۲-۴- موقف امیر المومنین علی علیه السلام : ۱۴۶
- ۱-۳-۱-۱-۵- طعن و حقارت اهل علم به ابن عباس: ۱۴۷
- ۱-۳-۱-۱-۶- روایت رجوع ابن عباس از قولش ضعیف است : ۱۴۸
- ۱-۳-۱-۱-۷- ابن عباس امر به متعه می کرد : ۱۴۸
- ۱-۳-۱-۱-۸- ابن عباس قائل به تحریم متعه نشده : ۱۴۸
- ۲-۱-۱-۵- مشاجره ابن عباس با عبد الله بن زبیر : ۱۵۰
- ۲-۲-۲-۲- تحریم نکاح متعه در فتح مکه : ۱۵۱
- ۲-۲-۲-۱- نقد و تحلیل : ۱۵۳
- ۲-۲-۱-۱- ابن شهاب الزهری : ۱۵۳
- ۲-۲-۱-۲- سبیره بن معبد الجهنی: ۱۵۴
- ۲-۲-۱-۳- خلاصه ایشکالات بر تحلیل و تحریم در فتح مکه: ۱۵۹
- ۲-۲-۲-۲- حجه الوداع : ۱۶۰
- ۲-۳-۱- نقد و تحلیل : ۱۶۳
- ۲-۴-۱-۱- عمره القضاء : ۱۶۳
- ۲-۴-۱-۱- نقد و تحلیل : ۱۶۵
- ۲-۵-۱-۱- سال اوطاس : ۱۶۵
- ۲-۵-۲- نهی رسول الله یا عمر بن خطاب : ۱۶۶
- ۲-۶-۱-۱- در حنین : ۱۶۶
- ۲-۶-۱-۱- تهمت به ابن عباس : ۱۶۶
- ۲-۶-۲- تحریم نکاح متعه در حنین از اوهمات است : ۱۶۷
- ۲-۶-۲- غزوه تبوک : ۱۶۷
- ۲-۷-۱- تحریم در غزوه تبوک خطا است : ۱۶۸
- ۲-۷-۲- سند حدیث ضعیف است : ۱۶۸
- ۲-۷-۳- این حدیث با حدیث عمر بن حریث و عمر بن حوشت تناقض دارد : ۱۶۸
- ۳-۱-۱-۱- اجماع : ۱۶۸
- ۳-۱-۱- پاسخ : ۱۷۰
- ۳-۱-۱- عقل : ۱۷۰

۱۷۱ ..... پاسخ :

۱۷۱ ..... تحلیل و نتیجه گیری :

۱۸۰ ..... **بخش دوم: ازدواج مسیار**

۱۸۱ ..... ۱- ویژگی ازدواج صحیح از دیدگاه اهل سنت :

۱۸۱ ..... الف - رکن در لغت :

۱۸۱ ..... ب - رکن در اصطلاح :

۱۸۲ ..... ۱-۱- ارکان عقد در مذاهب چهارگانه :

۱۸۲ ..... ۱-۱-۱- مذهب شافعی :

۱۸۲ ..... ۱-۱-۲- مذهب حنبلی :

۱۸۳ ..... ۱-۱-۳- مذهب مالکی :

۱۸۴ ..... ۱-۱-۴- مذهب حنفی :

۱۸۵ ..... **۱-۲- شروط نکاح :**

۱۸۹ ..... ۱-۲-۱- شروط مبطل نکاح :

۱۹۰ ..... ۱-۲-۲- شرایط صحت :

۱۹۱ ..... ۱-۲-۳- شرایط نفوذ :

۱۹۱ ..... ۱-۲-۴- شرایط لزوم :

۱۹۱ ..... ۱-۲-۵- مقاصد ازدواج :

۱۹۱ ..... ۲- انواع نکاح مسیار :

۱۹۲ ..... **مبحث اول : آراء فقهاء در باره نکاح مسیار :**

۱۹۲ ..... ۱- علماء اهل سنت :

۱۹۲ ..... ۱-۱- قائلین به اباحه :

۱۹۵ ..... ۱-۲- قائلین به حرمت :

۱۹۸ ..... ۱-۳- قائلین به توقف :

۱۹۸ ..... ۲- علماء شیعه :

۱۹۸ ..... ۲-۱- آیه سیستانی :

۱۹۹ ..... ۲-۲- آیه بهجت :

۳-۲- صافی گلپایگانی : ۱۹۹

۳-۲- آیهٔ ا...مفتی الشیعه : ۱۹۹

۴-۲- أبطحی : ۲۰۰

مبحث دوم : ادله مشروعیت و عدم مشروعیت نکاح مسیار : ۲۰۰

الف (ادله مشروعیت : ۲۰۰

ب) ادله عدم مشروعیت : ۲۰۲

ت (نقد ادله عدم مشروعیت : ۲۰۹

ث) ترجیح : ۲۱۵

ج) اخاتمه : ۲۱۶

ح) دو نکته : ۲۱۶

خ) آرزوایی و نتیجه گیری: ۲۱۹

بخش سوم : مقارنه بین ازدواج دائم و موقت و مسیار..... ۲۲۱

مبحث اول : احکام ازدواج موقت و مسیار : ۲۲۲

۱- احکام و شروط نکاح متعه : ۲۲۳

۲- احکام و شروط نکاح مسیار : ۲۲۷

مبحث دوم : مقارنه بین ازدواجهای دائم و موقت و مسیار: ۲۲۸

تشابهات : ۲۲۸

مشترکات : ۲۲۸

۱- جنبه های مشترک بین نکاح متعه و دائم : ۲۲۸

۲- جنبه های مشترک بین نکاح دائم و و مسیار: ۲۲۹

۳- جنبه های مشترک بین نکاح متعه و مسیار : ۲۲۹

مفارقات : ۲۲۹

۱- تفاوت های ازدواج دائم و موقت : ۲۲۹

۲- تفاوت های ازدواج مسیار و موقت: ۲۳۰

۳- تفاوت های ازدواج دائم و مسیار : ۲۳۲

جمع بندی و نتیجه گیری : ۲۳۳

۲۴۳	فهرست منابع:
۲۴۳	کتاب نامه :
۲۶۲	منابع اینترنتی :
۲۶۳	نرم افزارها :
۲۶۳	فهرست مفصل:

بخش اول: نکاح موقت